

עֵנַג שַׁבַּת

פרשת: תרומה – תצוה

עלון מס' 10 (1108)
(שנה עשרים ושמונה)

יוצא לאור ע"י העמותה להשרשת ערכים יהודיים לאומיים

ל' בשבט ה'תשע"ד
(31.1.2014)

מועדי השבת תרומה ער"ש מוצ"ש

י-ם	16.37	17.51
ת"א	16.51	17.53
חיפה	16.41	17.51
ב"ש	16.55	17.54
אילת	16.48	17.52

זמני היום והלילות היומיים:

מסכת תרומה - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	5.02 - 4.58
זמן הנחת תפילין	5.32 - 5.28
הנץ החמה (מישור)	6.35 - 6.31
הנץ החמה (הנראה)	6.40 - 6.36
ס"ז ק"ש מג"א	8.28 - 8.27
חצות היום	11.54 - 11.55
מנחה גדולה	12.25 - 12.25
שקיעת החמה	17.14 - 17.19
צאת הכוכבים ב'	18.04 - 18.09

דף יומי: יומא פה - סוכה ד

מועדי השבת תצוה

י-ם	16.43	17.57
ת"א	16.57	17.59
חיפה	16.47	17.57
ב"ש	17.01	18.00
אילת	16.54	17.58

זמני היום והלילות היומיים:

מסכת תצוה - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	5.07 - 5.07
זמן הנחת תפילין	5.37 - 5.37
הנץ החמה (מישור)	6.43 - 6.42
הנץ החמה (הנראה)	6.48 - 6.47
ס"ז ק"ש מג"א	8.28 - 8.29
חצות היום	11.49 - 11.51
מנחה גדולה	12.19 - 12.22
שקיעת החמה	16.55 - 17.00
צאת הכוכבים ב'	17.45 - 17.50

דף יומי: סוכה ה - יא

לזמנים נוספים בכל הארץ שלח את המילה "זמן" ובקשתך למספר 1315.
 לדוגמה: "זמן שקיעה מחר בטבריה"
 את העלון ניתן למצוא באתר www.yeshiva.org.il
 וגם באתר מורשת בקטגוריית עלוני שבת www.moreshet.co.il
 וב"מידע יהודי" www.moreshet.co.il
 יו"ר העמותה והעורך עו"ד שמואל כהן
 כתובת: רח' בלור 3, ת"א
 טל: 03-5234063, פקס: 03-5234054
 דוא"ל: smulady@netvision.net.il
 דפוס: אקסטרה פרינט 50-54-50-1700

האינטימיות המדוברת

"צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו" (שיר השירים פ"ג) יום חתונתו - זה מתן תורה, יום שמחת לבו - זהו בנין בית המקדש (משנה סוף מסכת תענית)
 יצאנו כבר ממצרים, זכינו למימושן של ארבע לשונות של גאולה - יצאנו ניצלנו נגאלנו ונלקחנו לו לעם. הגענו למדרגת ממלכת כוהנים וגוי קדוש, נהיינו בניו נהיינו עבדיו, מה עוד?! משכן - מקדש. לשם מה? מהי תוספת הקרבה שלנו לבורא יתברך באמצעות המשכן והמקדש, יתר על הקשר שכבר נרקם בינינו עד כה?
 מהו ההבדל בין יום חתונתו שזה כאמור מתן תורה, ליום שמחת לבו שזהו יום בנין בית המקדש. וכי יום החתונה איננו יום בו לב האדם צוהל ושמח? אביו לו לחתן, ואוי לה לכלה, שיום החתונה איננו יום שמחת הלב.

אכן כן, הגענו למערכת יחסים עם הקב"ה בכל מסגרת אפשרית "אנו בניך ואתה אבינו אנו עמך ואתה מלכנו ולאוקינו, אנו פעולתך ואתה יוצרנו" וכו'. הכל טוב ויפה, אבל יש עוד משהו, חיים משותפים בבית אחד, כזוג, כבעל ואשה. יש קשר מיוחד בחייהם של בעל ואשתו, של אשה ובעלה, קשר אותו אנו חווים עם הבורא רק במשכן ובביהמ"ק.

רק בכדי לסבר את האוזן, ניקח לדוגמא אדם גדול ונכבד, רב נעלה שהמונים סרים למרותו וחרדים למוצא פיו. תלמידיו וחסידיו, מקורביו ומעריציו, ייגשו לשוחח עמו בהדרת כבוד ובחרדת קודש. גם לבניו יהיה סוג של כבוד ומורא מפניו. אבל מי שחיה עמו בחדרי חדרים, מי שיכולה לדבר עמו כדבר איש אל רעהו, ללא כל דיסטנס וללא שום ריחוק, זו שותפתו הנאמנה לחיים, זו אשתו. גדול יהיה האיש ככל שיהיה, יחסי קירבה תקינים בין בני זוג ייצרו ללא ספק מערכת יחסים בגובה העיניים. היא היחידה שתוכל להעיר לו, להעביר ביקורת על דברים "שוליים" כמו הופעתו החיצונית, הילוכו דיבורו מראהו ועוד. והוא את ביקורתיה יקבל בהסכמה מתוך ידיעה ברורה שהכול נובע מדאגתה אליו. היא יכולה להיות סמוכה ובטוחה שחרף כל סדר יומו העמוס ולמרות ההמונים שמקיפים אותו, תמיד יגיע הרגע שבו הם יהיו שניהם לבדם לשיחה אינטימית ביניהם בלבד.

בבניית המשכן זכינו לשדרוג מערכת היחסים עם הקב"ה לכדי מגורים משותפים בבית אחד. "והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפורת ופניהם איש אל אחיו" (שמות כ"ה) והיו מעורים זה בזה כמו אשה ובעלה (יומא נ"ד). לרמז על עוצמת הקשר בין הקב"ה ונכנסת ישראל. כאן אפשר לדבר בקרבה, בפתיחות ובשפה קולחת. כאן בביהמ"ק, אהנונו והוא לבד. "תוכו רצוף אהבה מבנות ירושלים". יום חתונתו זהו אכן מתן תורה, אולם יום שמחת לבו זה כאשר אחרוני האורחים מסתלקים ונשארים בבית רק הבעל והאשה, הקב"ה ועם ישראל.

שלוש פעמים ביום אנו מתפללים כשבדמיונו אנו ניצבים במקום המקדש, "שיחשוב בלבו ורעיונו כאילו הוא עומד במקדש אשר בירושלים" (משנה ברורה צ"ד ע"פ המשנה בברכות). פנינו לעבר ירושלים ואנו עומדים שם. תפילת העמידה לפני ה', הינה הזדמנות לחוות את האינטימיות המדוברת. לדבר עם הקב"ה כל אשר על ליבנו בכל צורה שהיא, לבטא את רגשותינו כלפיו, ולזכות בע"ה למענה.

הרב **צבי יהודה לאו**, רב "קהל חסידים" כפר גנים פ"ת ור"מ ישיבת "נתיבות יצחק" ת"א.

<p>העלון מוקדש לזכר ולע"נ שולמית בת יצחק ישראל ז"ל, נפטרה ב-א' באדר תשנ"ג. יהי זכרה ברוך!</p>	<p>העלון מוקדש לזכר ולע"נ מ-איר לכל במאמריו. א-הוב וצונעו במעשיו. ב-רא וצדיק מאור האל. ג-ב חסדו למען ישראל. ת.נ.צ.ב.ה.</p>
--	---

דתי פייג' לעסקים:
קידום עסקים באינטרנט בתקציב של כוס קפה
 לפרטים: 072-2400300

דתי פייג' - פורטל העסקים המוביל לציבור הדתי
מה שמתאים לך בקליק
 עסקים, שירותים ובעלי מקצוע
 חבילות נופש, מלונות וצימרים
 חתונה, שבת חתן, אטרקציות ועוד.

אילן יוחסיין בעיצוב הגיגי ומפואר

לברכת מצווה חתונה וברית מילה ידגיש התוכן המשפחתי של האירוע

1,350 ₪

- מקור המשפחה מתבסס על מחקר עם הזיכרון
- האילן מכיל עד 50 אנשים
- החומרים אודות אנשים יתקבלו מהלקוח
- המחיר כולל מע"מ
- הספקה באזור המרכז בלבד
- הדפסה על קנואס בתוספת 200 ₪

יחזק הקשר בין ענפי המשפחה
 יציג לחוגגים ואורחיהם את המסורת המשפחתית המפוארת לדורותיה
 האילן המשפחתי כולל מציאת מקור שם המשפחה ושורשיה ההיסטוריים.

לפרטים נוספים, טל: 03-6094349 | www.thegenerations.info | thegenerations@amhazikaron.org

בס"ד

מפעל תפילין

יצור בתי תפילין
 גסות מהודרות בנל
 הנוסחאות

לפניה, להתייעצות ולהזמנה: 09-8870673

זיס 77

שבת הגדול בבית ההארתה המפואר
 בית נגן - ירושלים

שישי-שבת י"א-י"ב ניסן תשע"ד
 (11-12/4/14)

שני מניינים, הכשר מהדרין מיוחד, מחירים אטרקטיביים לנרשמים עד 31/1/14 (הערה: בית ההארתה כשר לפסח ויש להמנע מלהכניס חמץ)

פסח בבית ההארתה המשופן
 פרמנות שפיהא - בית מאיר

י"ד-כ"א ניסן תשע"ד (14-21/4/14)
 שבועה לילות או חלקם

שני מניינים, הכשר מהדרין, שרויה ללא קטניות, מצה שמורה, שיעורים והרצאות, בריכה בחוה"מ, טיולים, סיורים ופעילות לילדים במהלך החג.

סדר מרכזי בעריכת החזן: **הרב בנימין מונק** (מכון ירושלים לחזנות"א) (אפשרות לסדר פרטי בתוספת תשלום)

שיבוץ חדרים לפי סדר ההרשמה

אפשרות לפסח, 7 לילות, במבחר בתי מלון יוקרתיים (***) במחירים מיוחדים

פסח בבית ההארתה המפואר
 בית נגן - ירושלים

י"ד-ט"ז ניסן תשע"ד (14-16/4/14)
 שני לילות ראשונים בלבד

שני מניינים, הכשר מהדרין מיוחד (רובין), לא שרויה וללא קטניות, מצה שמורה, שיעורים והרצאות.

סדר מרכזי בעריכת עורך סדר או סדר משפחות באולם אחר (ללא תשלום).

אז סדרים פרטיים בתוספת תשלום.

לפרטים והרשמה: שמעון נייד: 052-3614441 | פקס: 08-9268663

דיני השבוע ומנהיגו

שבת ראש חודש פרשת תרומה

מוציאים 2 ספרי תורה. בספר הראשון 7 קרואים בפרשת תרומה. בספר השני מפטיר בפרשת פנחס: "וביום השבת... ובראשי חדשיכם" עד "ונסכח" (פרשת פנחס, במדבר כח, ט-טו).
ההפטרה: "השמים כסאי" (ישעיהו סו, א).
אין אומרים אב הרחמים ואין מזכירים נשמות.

שבת ראש חודש

בתפילה שחרית אומרים יעלה ויבוא. אחר התפילה חצי הלל. במוסף אומרים אתה יצרת במקום תכנת שבת (שולחן ערוך תכה, א). לקריאת התורה מוציאים 2 ספרי תורה. אם אין אלא ספר אחד – יקראו בו הכל ולא יטלטלו ספר תורה ממקום אחר. מתפללים מוסף של שבת ושל ראש חודש, 'אתה יצרת' (במקום 'תיכנת שבת'). טעה ואמר 'תיכנת שבת' במקום 'אתה יצרת' – אם נזכר לפני שאמר את שם ה' שבחתימת הברכה, חוזר ל'אתה יצרת'; ואם נזכר לאחר שכבר הזכיר את שם ה', מסיים 'למדני חוקיך' ('ברוך אתה ה' למדני חוקיך') וחוזר ל'אתה יצרת'; ואם נזכר אחרי שהתחיל 'רצה' – כשיגיע ל'והשב את העבודה' מוסיף ואומר 'ונעשה לפניך חובותינו בקרבן מוסף יום ראש החודש הזה' וממשיך בברכת 'רצה' על הסדר; ואם נזכר אחרי חתימת הברכה 'המחזיר שכינתו לציון' לפני שפתח ב'מודים', אומר כ"ל 'ונעשה לפניך חובותינו בקרבן מוסף יום ראש חודש הזה' וממשיך 'מודים' וכו'; ואם כבר התחיל 'מודים', כל עוד לא סיים תפילתו חוזר ל'אתה יצרת' ומתפלל על הסדר; ואם כבר סיים תפילתו, אפילו לא עקר רגליו אלא כבר אמר 'היו לרצון... צורי וגואלי' שלפני 'עושה שלום במרומי' – חוזר ומתפלל תפילת מוסף של שבת וראש חודש (כך פסק הגרש"ז אויערבאך זצ"ל).

אמר 'אתה יצרת' אך טעה בחתימת הברכה ואמר 'מקדש השבת' בלבד (או שאמר 'רצה' נא במנוחתנו קדשנו במצוותיך' וכו'), יצא ידי חובתו.

במנחה לא אומרים 'צדקתך'.

זמן קידוש לבנה: מליל שלישי ד' באדר ראשון ועד ליל חמישי ט"ז בחודש.

שנה מעוברת – מפני מה?

נאמר בתורה (בראשית א, יד) "יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולמים ושנים". שני המאורות – השמש והירח – קובעים יחד את השנים ואת הזמנים על ידי חיקיהם. וכן הוא בתרגום יונתן בפרש"י, "ש"היו לסימנים ולזמני מועדיהם. ולמנות בהם את חשבון הימים, ולקדש בהם ראשי חודשים וראשי שנים, עיבורי חדשים ועיבורי שנים, ותקופות השמש, ומולד הירח ומחזורים".

היקף השמש הוא – 365 יום, 5 שעות 48 דקות וכ-47 שניות. ההיקף של השמש היא השנה. היקף הירח הוא – 29 יום, 12 שעות, 44 דקות, 3 שניות וחלק שליש השניה (הוא החלק שאנו מזכירים בברכת החודש). ההיקף של הירח – הזמן שבין מולד אחד של הלבנה למולד שלאחרי – הוא החודש. 12 חודשים יש בשנה, אך היקפיהם של השמש ושל הירח אינם משתווים. אילו היה הזמן שבין מולד אחד של הלבנה למולד שלאחרי, יוצא בדיוק, החלק השני עשר של שלש מאות ששים וחמשה ימים וכשש שעות של 'שנת' החמה – היו החשבונות שלהם משתווים. אלא שאין הדבר כן: בכפולה המתקבלת מ-12 כפול הזמן שבין מולד למולד חסרה שנת הלבנה 11 יום בקירוב. וכן אמרו בשמות רבה (טו, כב): "לכך השמש נקרא גדול שהוא גדול על הלבנה ל"א יום".

אומות העולם התפשרו – אלו מונים לשנת החמה, אך החודש שלהם יתר על חודש אמיתי (למעלה מהזמן שבין מולד למולד); ואלו מונים ללבנה, אלא שלאחר 12 חודש חסרים הם כ-11 יום לשנת החמה ואת ארבע תקופות השנה – אביב, קיץ, סתיו וחורף – שאין להם מועדים קבועים בכל שנה. ברם כשאמרה התורה 'החודש הזה לכם ראש חודשים' (שמות יב, ב) – לקדש חדשים, ציווה עם זאת 'שמור את חודש האביב ועשית פסח לה' אלקיך' (דברים טז, א), וכן 'חג האסיף בצאת השנה באספך את מעשיך מן

השדה' (שמות כג, טז). כלומר, בקביעות החדשים לפי מולד הלבנה אנו מצויים גם לשמור, שחודש ניסן יחול תמיד בתקופת האביב וחודש תשרי בתקופת האסיף, שהן קביעות בשנת החמה. כדי להתאים בין חדשי הלבנה ושנת החמה נצטוו ישראל לחשב חשבונות של עיבור שנים: שנים פשוטות של 12 חודש ושנים מעוברות של 13 חודש, במחזוריים של 19 שנים, שבכל אחד מהם 7 שנים מעוברות: השנה ה-3, ה-6, ה-8, ה-11, ה-14, ה-17 וה-19. (ממאמרי הרב חיים זוננפלד ב"ענג שבת")

שני חדשי אדר בשנה מעוברת

איזה אדר עיקר, ואיזה תוספת נשאלה בתלמוד ירושלמי (מגילה פ"א ה"ה). נתייחס כאן לכמה נושאים:

בר מצוה – מי שנוול בשנה מעוברת ושנת י"ג שבה מגיע למצוות אף היא שנה מעוברת, יום בר המצוה שלו הוא כבשנת הולדתו. מי שנוול בשנה פשוטה, שבה אדר אחד, והשנה שמוגיע למצוות היא שנה מעוברת, אינו נעשה בר מצוה עד חודש אדר ב' ביום שבו נולד. מי שנוול בשנה מעוברת, באדר א' או באדר ב' ושנת י"ג שבה מגיע למצוות היא שנה פשוטה בת חודש אדר אחד – הריהו בר מצוה באותו יום בחודש אדר שבו נולד.

יום זכרון (אהרצי"ט)

מי שנפטר בחודש אדר א' יום הזכרון שלו בשנה מעוברת הוא בחודש אדר א', ואם נפטר בחודש אדר ב' יום הזכרון שלו הוא באדר ב'. מי שנפטר בחודש אדר בשנה פשוטה, אימתי יום הזכרון שלו בשנה מעוברת? נחלקו בזה הפוסקים: לדעת מרן בשולחן ערוך יום הזכרון הוא באדר א' (וכך נוהגים הספרדים), ודעת הרמ"א היא שיום הזכרון הוא באדר א' (וכך מנהג האשכנזים), אך כתב במשנה ברורה כי ראוי לנהוג יום זכרון גם באדר ב', אלא שאינו רשאי לדחות בר חיוב אחר של אותו יום.

שבת פרשת תצוה

ההפטרה: "אתה בן אדם" (יחזקאל מג, י).

יום חמישי, ערב פורים קטן, אין אומרים תחנון במנחה.

יום שישי פורים קטן, אין אומרים תחנון ואין אומרים "למנצח" לפני "ובא לציון".

פורים קטן

בשנה פשוטה (ללא אדר שני) אנו חוגגים בימים אלה את ימי הפורים, ואילו בשנה מעוברת אנחנו חוגגים את ימי הפורים באדר שני. זאת מכיון שפורים צריך להיות סמוך לחודש ניסן, כדי לסמוך גאולת פורים לגאולת מצרים. וגם ארבע הפרשיות נקראות באדר שני, מפני שפרשיות 'שקלים', 'פרה' ו'החודש', הן הכנה לקראת חודש ניסן, ופרשת 'זכור' צריכה להיקרא לפני פורים שאף הוא באדר שני (מגילה ו, ב).

אולם לענין השמחה שני האדרים שווים, וכן משמע מהמשנה: "אין בין אדר הראשון לאדר השני אלא מקרא מגילה ומתנות לאביונים" (שם במגילה), הרי שלענין השמחה הם שווים (וכך משמע מהמ"א והגר"א או"ח תקסח, ז).

המצוות של חודש אדר – מצוות ימי הפורים, ארבע פרשיות, תענית אסתר – נוהגים בחודש אדר ב'. אך גם באדר א' נוהגים קצת שמחה בימים י"ד וט"ו. אין אומרים בהם תחנון ולמנצח... יענך ה' ביום צרה' ולא הזכרת נשמות (למנהג האשכנזים); בשני וחמישי אין אומרים –א-ל אך אפיים' ו'היה רצון'; בשבת אין אומרים 'אב הרחמים' ו'צדקתך'.

מן העניין לציין, כי בתלמוד ירושלמי (שם) אמרו, שנס פורים התרחש באדר שני, שכן כתוב (אסתר ג, ז): בחודש הראשון הוא חודש ניסן... הפיל פור הוא הגורל לפני המן מיום ומחודש לחודש שנים עשר הוא חודש אדר". כלומר, בחודש ניסן נפל הפור לחודש השנים עשר. לפי החשבון החודש השנים עשר מיום הפלת הפור הוא חודש ניסן, אלא אם כן היתה השנה מעוברת, כי אז החודש השנים עשר הוא חודש אדר. בתרגום שני (ט, כט) כתוב: "שאם תהיה השנה מעוברת לא יקראו את המגילה באדר הראשון, אלא באדר השני יקראו אותה".

ונכון להרבות בסעודה ביום י"ד באדר ראשון, אבל ביום ט"ו, אפילו בכרכים אין צריך להרבות בסעודה (שולחן ערוך תרצז, א ובמשנה ברורה ד).

תפילה רהוטה

קריאת שמע וברכותיה

ברכו

שליח ציבור אומר: "ברכו את ה' המבורך" – בקול רם. הציבור עונה אחריה: "ברוך ה' המבורך... לאחר מכן חוזר הש"ץ: "ברוך ה' המבורך..." כדי להכליל עצמו בין המברכים (שולחן ערוך נו, א ומשנה ברורה). מהמשנה ברורה (שם נו, ד) מובן שהש"ץ עונה אחרי שהציבור אמרו, ולא איתם. אם ש"ץ לא ענה – לא יצא ידי חובה (שם נו, ג).

כך יש להגיד

ראו הניקוד הנכון: תְּתַבְּרָךְ: לְנִצַּח צַוְרָנוּ...

תתברך – הריש בצירה.

ברכות קריאת שמע

לפני קריאת שמע שחרית, מברכים שתי ברכות: יוצר אור – וחותם: יוצר המאורות. אהבת עולם (אהבה רבה) – וחותם: הבוחר בעמו ישראל באהבה.

יוצר אור – צריך להפסיק מעט בין אמירת 'יוצר' לבין המילה 'אור', שלא ישמע יוצרור (משנה ברורה נט, א)

המאיר לארץ... תתברך לנצח צורנו מלכנו וגואלנו. תְּתַבְּרָךְ: – ר' בצירה ולא בפתח.

בשפה ברורה ובניעמה

להקדיש ליוצרם בנחת רוח בשפה ברורה ובניעמה קדושה כלם כאחד. כיצד להגיד? "בשפה ברורה ובניעמה קדושה, כולם כאחד..." או: "בשפה ברורה ובניעמה, קדושה כולם כאחד..."?

האם הפסיק אחרי קדושה ואז תיבת קדושה ה-ד' בחולם או הפסיק אחרי נעימה ואז תיבת קדושה ה-ד' בשוורק.

רוב כתיבי היד של הסידורים נכתב לפי דעת רוב הפוסקים: 'נעימה קדושה'. רש"י, תוספות והאר"י סוברים: 'נעימה קדושה כלם כאחד'.

ד' בשוורק – נעימה, קדושה

רש"י (על ישעיהו ו, ג): וקרא זה אל זה – נוטלין רשות זה מזה שלא יקדים האחד ויתחיל ויתחייב שריפה אלא אם כן פתחו כולם כאחד וזהו שישד ביוצר אור: קדושה כולם כאחד עונים...
תוספות חגיגה (ג, ב): ד"ה "מזינתן": והיינו אשר תקנו ויסדו אנשי כנסת הגדולה ביוצר ונותנין רשות זה לזה, קדושה כולם כאחד.
שער הכוונות (נא, ב) לרבי חיים ויטאל כפי שקבל מרבו **האר"י**: "יש להפסיק בין תיבת ובניעמה לתיבת קדושה..."

וכן: סידור 'עולת ראיה' לרב קוק, סידור 'עבודת התמיד', רבי עבדאללה סומך בשו"ת "זבחי צדק" חלק ג, סימן קנא עמוד ערה.

ד' בחולם – נעימה קדושה

אבודרהם: "ובניעמה קדושה – בניעמת קול קדושה וטהורה... ויש יחידים קוראים קדושה (בשוורק) כולם כאחד וכו' והראשון נכוך". (דף כ"ב סע"ב).

ר' יעקב עמדין, בסידורו **בית יעקב**, העדיף את הגרסה "ובניעמה – קדושה", אלא שבחיבורו המאוחר "לוח ארש" הוא חזר בו.

אליה רבה סימן נט: כתב (שייח) כנסת הגדולה (הגהות ב"י אות ג) שראוי לומר ובניעמה קדושה הדל"ת בחולם ולא בשו"ק, ור"ל ובניעמת קול קדושה וטהורה ע"כ.

פרי מגדים אורח חיים משבצות זהב סימן נט: כתב הפרי חדש (אות ג) שיש לומר ובניעמה קדושה, הדל"ת בחולם, ובניעמה של קדושה, וכאן הפסק מאמר קצת, דאי קדושה נמשך לכולם היה לנו לומר בשפה ברורה ונעימה, לא ובניעמה.

שערי תשובה סימן נט: יש לומר 'ובניעמה קדושה'

הבית יוסף או"ח סימן נט, ג מצטט את ה"ארחות חיים" שכתב: "בשפה ברורה ובניעמה קדושה. כך כתוב בפרקי היכלות וכן שמעתי מגדולי הדור שאומרים כן".

הרמ"א ב"דרכי משה" כתב על זה "וכן מסודר בסידורים שלנו". וכן דעת רבי יהודה בר יקר (רבו של הרמב"ן) בספר "פירוש התפלות והברכות" וכן הוא בספר "לחם הבכורים".

שו"ת יביע אומר חלק ח – אורח חיים סימן יא: הביא את רוב המקורות הנ"ל וסיים: "ומכל מקום, בהיות שרש"י ותוספות מסייעים לדברי האר"י ז"ל מנהיגו לומר כדבריהם: "קדושה כולם כאחד", וסיכם: "ומכל מקום דעבד כמר עבד ודעבד כמר עבד".

קשה להכריע בשאלה זאת, קדושה בחולם או בשוורק. אבל, אין לקבל את בעלי התפילה שנוקטים את דרך ה"פשרה" וקוראים: בשפה ברורה ובניעמה-קדושה (ד' בשוורק)... שילוב מוטעה עד כדי אבסורד ומעורר גיחוך.

מקום בפרשה יהושע לבאי – מדרוך טיולים

ועשו לי מקדש

"האת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת... ועשו לי מקדש" מתוך ארבעה עשר החומרים שנדרשים להקמת המשכן, ארבעה הם מחצבים: זהב, כסף נחושת ואבני חן. מהיכן הביאו בני ישראל את אותם מחצבים, המקרא אינו מספר לנו, כשם שאינו מספר את מקורם של יתר החומרים. ההנחה המקובלת בחז"ל ובפרשנים היא שהם הביאו אותם מבזות מצרים ומבזות הים. רק לגבי העצים שואל המדרש (תנחומא) למקורם, ומשיב שיעקב נטע אותם כשייך למצרים.

תהליך בניית המשכן מחייב שימוש בכלים בעלי דרגת קושי גבוהה, לליטוש האבנים ולניסור העצים. בין החומרים שנדרשו להביא בני" לא נמצא ברזל, האם מפני שתהליך ייצורו לא היה מוכר עדין במרחב מצרים-כנען, או מפני הרעיון המוסרי "וְאִם מִזְבַּח אֲבָנִים תַּעֲשֶׂה לִּי לֹא תִבְנֶה אֲתֶיךָ זָוִית כִּי חֻדָּה הִנֵּפֶת עֲלֶיהָ וְתִחַלְלֶהָ? היות והברונזה כן היתה מוכרת ואף נפוצה, סביר שהסיבה הערכית היא הנכונה במקרה זה. 480 שנה מאוחר יותר, כששלמה יבנה את בית המקדש, הוא ייבא חרשים מצור הפניקית, בגלל שמקצוע זה מוכר אצלם יותר מאשר אצל בני ישראל, הד לחסך זה נמצא בפסוק (שמואל א פרק יג) "וְחָרַשׁ לִּי מִצָּאָה בְּכָל אֶרֶץ שְׁוֹרָאֵל כִּי אִמְרוּ אֲמֹרֵי פְלִשְׁתִּים פֶּן יַעֲשׂוּ הָעִבְרִים חֶרֶב אוֹ תַּיִת".

דגם המשכן בתמוע

עד כמה נפוצים מינרלים מסוימים במצרים-כנען? תלוי בסוג החומה נחושת נמצאת בכמויות עצומות בבקע ים המלח, המכרה המפורסם הוא תמנע שבדרום הערבה, אצל שלמה מסופר שהביא את הנחושת מנקודה צפונית יותר "בְּכַפֵּר הַיַּרְדֵּן יִצְקֶם הַמֶּלֶךְ בַּמַּעֲבָה הָאֲדָמָה בֵּין סְכוֹת וּבֵין צֻרְתָן". תמנע נמצאת על קו השבר הסורי-אפריקני, האם ניתן למצוא נחושת גם בצידו השני של השבר? התשובה חיובית. אולם לא בדיוק ממול תמנע אלא במרחק של 105 ק"מ צפונית, במקום שנקרא פונון (כשם אחת מתחנות המסע של בני ישראל בין אדום למואב (במדבר לג), הסיבה לכך היא שתמנע ופונון שוכנים על גבי לוחות שונים. לוח סיני (שא"י שוכנת עליו) ולוח ערב נעים כל הענת צפונה, אך קצב הנדידה שלהם שונה, כשהפער עומד על כס"מ אחד לשנה. מה שהביא ברבות הימים את פונון להימצא צפונית מתמנע.

כרית הנחושת בתמנע מתנהלת לסרוגין, היא מושפעת ממחירי הנחושת בעולם. בפארק תמנע ניתן לעמוד על תהליך הכריה והיצור מאז ועד עתה, ואפילו להיכנס אל תוך דגם של המשכן בגודל טבעי, אבל בהבדלים מסוימים מהמתואר בתורה.